

Ese de done ori in septemana: Jel-a si Domine'a; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei seu de patru ori in septemana.

Pretinlu de prenumeratiune
pentru Austria:
pe anu intregu . . . . . 8 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . . . 4 " " "
" patrariu . . . . . 2 " " "
pentru Romania si strainetate:
pe anu intregu . . . . . 12 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . . . 6 " " "

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Alte-Postgasse Nr. 1 unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce priveacu Redactiunea, administratiunea seu speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anule si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 or. de iunie; repetiri se facu cu pretu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Pesta, in 24 Noemvre n.

MSa, Suveranulu Romaniei, Carolu I. si cu august'a sa tenera Doina Elisabeta, sosira sambeta ser'a aicea, fiindu intempinati la gar'a drumului de feru prin dlu Min. ung. de finantie si suprinsi de vivatele tenerimei romane, carea apucase a aud'i d'asta venire si acursesse in numeru insemnatu spre intempinare. MM Loru trassera la otelulu d'Europa. Mane di MMLoru fussera salutate de toti dnii Ministri ung. si de Comandantele militariu b. Gablenz; er dup' amediadi o deputatiune a tenerimei romane si cati-va dnii deputati romani, (Wladu, Babesiu, Romanu, Buteanu si Cucu) cari in pripa prinsera scire de presinti a MM. LL. se presentara cu omagie leloru.

Sosirea a fost fora tota pre'nscintia, si asi'e ai nostri nu avussera timpu d'ase aduna si infacisia cu totii.

Despre impresiunea, ce fece august'a parechia, am ave se dicemu multe; dar ne marginimu a nota pentru asta data, ca Doin'a avu amabilitatea d'a asecura pre deputatii nostri, cumca si-va da truda se cascige inimel romaniloru, ta cari apartine acuma. " Rogamu pre Ddiu, se-i ajute a le merita, si casciga, si pastra pentru tota viet'a sa! — Vai, ce pucini Suverani au acestu dulce norocu! —

Este unu lucru pre intristatoru, ne supera si amaresce, ba mai multu, chiar ne revolta, candu vedemu, ca factori, chiamati a da tonulu si a impune in numele Imperatului, prin faptele loru retacite, producu retaciri si incurcature mari, cari de comunu ducu la conflicte sangerose, la — catastrofe; er urmarile se descarca in capulu beteloru popora si sgudue tronulu.

Nu noi, cari cunoschemu pre pucinu si personele si impregiarile, altii, despre cari nu este indoiela ca le conosciu de aproape si bine, pretindu, si pretindu pre femeilunor date nenegabili, ca rescola Morlaciloru in partile Catafului a provocat'o pasirea, ne'ntielpta si nemana a autoritatiloru publice, er anume portarea gresita a dlui guvernatoriu si comandantele ginerariu-maresialu locuteninte, cavaleriu de Wagner. Nu scimu, daca se va ordena si face intr' acesta privintia cercetarea necesaria, si mai pucinu inse cuprindemu cu mintea noastra ce felu de satisfactiune ar pot'e se dee astfelu de domnu mare pentru nespusele nenorociri si daune, ce au urmatu, pentru riurile de sange, ce au cursu si urma a curge din acele siminte!

Si acum ni vine unu altu asemenea factore in statu, guvernatorulu si comandantele din Petrovaradinu; ginerariulu Maresialu-locuteninte de Weber, cu o proclamatiune a sa din 8 Noemvre catra graniciarii din Sirmiu si din Banatu, facendu consciintiei de sine, sentiului de onore si de demnitate alu acestei clase de cetatieni incarcati de merite si plini de virtuti — unu afrontu dintre cele mai aspre si nesocotite, si provocendu astfelu amaratiune si indignatiune generale!

Dlu ginerariu comandate vre se faca a inceta agitativnea in granitia, pre candu elu insusi reconosce, ca o parte mare a inteligintiei desbate cestiunea viitoriei sorti a confinieloru militari cu „o nobile amore de patria si de poporu;“ densulu opresce sub cele mai aspre pedepse agitativne, pona candu totu elu spune, ca „regimulu respnsabile alu Msale gonesce

scopulu, d'a conduce granitia in cale pre cari se misca cele mai aventate natiuni;“ — cuvinte, pre cari nime sub sore nu le pote aplic'a altfelu, decatu, ca — nu granicarii, cum cu totu dreptulu ceru ei, ci regimulu dualisticu alu Msale va dispune de sortea, granitiei! — ca graniciloru nu li se ierta nici a desbate asup'a acestei cestiuni, carea este resoluta in acelu intielesu, ca granitia are se se desface succesivminte, particea dupa particea, si se se treca pre calea constituionalismulu magiaru, adeca se se dee in stapanirea domniloru din Buda-Pest'a: tocmai ceea ce granicarii o data cu capulu nu dorescu si nu primescu!

Dlu Ginerariu Weber vorbeace de regimu respnsabile alu Msale; dar — carele este acel'a facia cu granitia? Este dsa respnsabile? — Cui?? — Bine, cum cutedia densulu a inteprinde o astfelu de agitativne cumplita, a face unu astfelu de afrontu granitiei? Ce-lu indreptatesce pre dsa a supune, ca — graniciarii n'au destula minte d'a destinge intre agitatori d'amaagogi si intre amici loru, adeverati? d'a judeca si decide ei, granieru insisi, de sine? — d'a-li insinua, ca regimulu dualisticu este chiamatu a dispune de sortea loru?!

Vai de noi, vai de popora, cu astfelu de guvernatori si comandanti; traimu timpuri grele si ni lipsescu omenii mari! — Imperate, unde esci, se ne scapi, se scapi tier'a si tronulu de periclu, de — mare reu! —

Rescola Morlaciloru din Dalmatia — nu numai ca nu este demolita, ci — multi incepu a despera, ca ea va pote se fia demolita curendu. Ataculu ce se fece rescolatiloru d'o septemana incoc'a dupa tote regulele strategiei si cu poteri imposanti, — se pare ca a fostu respinsu cu infricosiate perderi de ambele parti. Unele depesie mai noue vreu se scia ca presidiulu Dragaill este degia luat de armat'a imperiale; dar altele adangu in data, ca operatiunile s'au sistatu pentru obosel'a ostiriloru! — Cine nu pricepe? — Firesce ca acum ai nostri striga si mai multu, cumca rescola este urdita, condusa si sustienuta din Munte-negru; dar — vai noa, potere mare ce suntemu, cu preste unu milionu de soldati — prehartia, candu o mana de poporu rescolatulu si cu piticulu de Munte-negru este in stare se ne lovosca si faca astfelu de rusine! Nu au ore acela dreptu, cari ne numescu — unu cadavru mare?

Intr' acesta uniu, a prope de Ministeriulu comunu de resbelu, se pussera a calcula speale, ce a costatu pon acelu acestu cumplitu resbelu, si ei afirma, ca ele au trecut preste trei millione de florini, fora de arme si munitiune, cari er vor fi celu pucinu pretiu de unu millionu. Va se dica acesta mica dar cumplita rescola, ne costa vre cate-va mii de omeni si vre patru milione florini in bani! — si totusi nu voru dnii dela potere se recugete, ca — partea mai mare a poporaloru este nemultumita si ca — nu este bine a ave popora nemultumite!

A fostu vorb'a, si inca forte seriosu, ca Msa returnandu din Egiptu, se se abata prin Bucc'a Catarulu, cu scopu d'a duce gratia poporulu — „domolitu“ dar fiindu ca poporulu nu este demolitu, acum se vestosce ca pozitivu, ca Msa nu se va abate prin Dalmatia. Dupa noi este cea mai gresita politica, a s'atui Monarchulu, ca se marga si se veda numai unu poporu trantitu la pamentu. Monarchulu are se fia parintele bunu si iubitoriu alu

taturoru poporaloru, si candu ele se tulhura, parintele se se infacisiedie in mediaciunu loru si se le asculte despre caus'a tulburarii pre ele, era nu pre cei-ce dora sunt chiar ei caus'a, si — suntemu convinsi, ca rescola curendu s'ar potoli; caci parintele n'ar pote se auda plansorile drepte ale filorlu sei desperati, for' a le vindeca. De mirare inasa, ca domni dela potere numai la pompe si ovatiuni artificiose si vane indamna si invita pre Domnitori! Candu va inceta o data acesta politica sardana-pale?

Pre candu din cercurile domnitoriloru o mesura rea si unu consiliu gresitu essa dupa altulu, cele ce se respandescu din taberele rescolatiloru ti storcu totu respectulu si admirarea. Episod'e maratie, virtuti si bravuri rare, intieptiune si perseverantia ne mai pomenita. Anume este romanticu si eroicu imp'una, ceea ce se scrie despre femeile rescolatiloru: ele asemenea tote sunt armate, unele cu pummarie si iatagan'e, altele cu salitie si revolvere; o parte urma barbatiloru armati portandu-li bucatele si munitiunea, si totu indemnandu-i la lupta si insuffandu-li curagiu; alt'a mai vigurosa intregesce chiar sirurile luptatoriloru si lupta cu acesti'a alaturea, — si pre campulu lupteloru sangerose pururea se gasescu intre morti mestecate femeile cu barbati, femei tenere si frumoase, strapunse de glontie seu baionete, dar stringandu arm'a ni pumnu, casi candu si morte ar v're se amerintie si se resbune!

Si ore aceste fiintie admirabil, se fie ele create si dotate dela Ddiu cu astfelu de virtuti — pentru ca se pera de pre faci'apamentulu, innecate in sangele loru nobilu?! Noi — nu credemu acesta. — Si acum, dupa acesta scurta resumare a unei bibliotece copioase de drame eroice, se amintimu de o voce serbesca despre acea rescola; este vocea Zastavei din Neoplanta.

Organele guvernioru dualistice, in perplesitate si nepotintia loru facia de poporulu desperatu alu Cattarulu, se pussera a nescoci fabule despre man'a Munte-negrului, Sudo-slaviloru, si chiar a Rusiei in acea rescola. Acesta insinuatiune o respinse de curendu cu multa energia foia semioficiala din Belgradu. „Zastava“ insa merge mai de parte si plescesce dloru Beust si Andrassy o contrainsinuatiune in facia, dicendu-li ca chiar ei a provocatu rescola, pentru ca se aiba pretestu a supune Munte-negrulu Turciei, cu carea din urma ei ar fi facutu aliant'a secreta contra creatiniloru si mai vertoqu a slaviloru. Ce n'a facutu Austria, aceea face astadi Austro-Ungaria; se n'a facutu Schwarzenberg, Buol si Rechberg, aceea face astadi Beust si Andrassy, adeca ei reconoscura suveranitatea Turciei asup'a Munte-negrului! — „Pentru ca se prinsera intre rescolati doi-trei muntengrini si erzegovineni, rescola este atitata de Munte-negru si de Russia.“ — „Casi cum unu frate fora planu anume preconcepitu ar pote se se uite cu ne-passare la suferintiele fratelui seu! Nemittii de sange rece se pussera n' misticare ca voluntari contra micii Danemarce, si infocatulu muntengrenu si erzegovinenu fora planu se nu alerge intr' ajutoriu fratelui seu!“ — — „Nu mai incape indoiala ca Austro-Ungaria si-a legatu sortea cu Turcia, pentru a se sprigini un'a pre alt'a contra poporaloru crestine, desclinitu contra slaviloru. Acesta este manusia aruncata poporaloru slave. Aut-aut!

Deca Austria va trece preste fruntaria Erzegovinei si Munte-negrului si va ocupa positiunile loru strategice, atuncea dintre doue un'a trebue se urme: seu Russia este co'ntielasa, in care casu impartirea Turciei se incepe; seu Russia nu e contielasa, si ntr' ast'a casu resbelulu Austro-Ungariei este neevitabile.“ Va fi constrinsu Munte-negrulu a lupta contra Turciei, atunci a batutu or'a, a intratu casulu tractatulu custatoriu, dupa care Russia si Serbi'a au se se apera un'a pre alt'a. Serbi'a este gat'a, Munte-negrulu armatu, toti Serbii incordati.“

Eca, ce aspepte placute ni deschide minnat'a politica dualistica! Deci se fimu cu atentiune, se fimu pururea pregatiti la crisi si catastrofe. —

„N. Fr. Presse“ inca prevede furtune, pericle mari. Ea in nrulu de sambat'a trecuta se mangaie inasa, ca — dupa ce magiariloru dupa Sadova — de nevoia — s'au datu tote, acesti'a au detorint'a si morale si legale, a-si punte tote poterile intru aperarea monarchiei. (Vorba fia!)

Am mai ave multe forte caracteristice de amintitu din intrulu nostru — reu morbosu; dar — se le mai lasamu pentru alta data, ca se cascigamu pucinu locu pentru cele esterne. —

In Italia crisea ministeriale a pro-ruptu; Manebra-si dede demissiunea si Lanza este insarcinatu a compune cabinetu nou. Vorb'a pote se fia numai de unu cabinetu coalitiunatu; caci Lanza, partesanu alu opozitiunei piemontese conservative; numai prin coalitiunea fractioniloru opozitionali a esitu alesu de presedinte alu Camerei. Pentru casulu, daca lui nu i-ar succede a compune Ministeriu, se dice ca va fi insarcinatu Ratazzi, carele apoi probabilminte va dissolve camera si va apella la tierra, pentru a-si forma majoritate. —

In Parisu alegerile se terminara in deplina linisce. Rochefort reesi cu 17.359 voturi; Cremieux cu 20.489, Arrago cu 22.120. In cerculu alu IV. are se se faca ballotare noua, fiindca nici unu candidatu nu intruni majoritate absoluta. Precum se vede, dintre republicanii revolutiunari reesi numai Rochefort; dar ceia-lalti inca sunt republicani, si diferintia adeverata este numai — reportulu catra alegatori. Rochefort adeca professedia doctrin'a si s'a si obligatu, a nu face nici unu passu, nice o motiune in camera, fora a fi luat mai anteu informatiune si mandatu speciale dela alegatori, — o doctrina, de carea firesce — omenii autoritatiloru personali se ingrozescu. —

Reportu dela Diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representative din 20 Noemvre.

Presedinte: Somsich; notariu Szell si Bujanovich. Ministri sunt de facia: Horvath si Rajner.

Presedintele deschidendu la 10 ore siedint'a, da cetire protocolulu siedintiei precedente, earele se autentica. Insinua apoi petitiunile intrate, intre cari pre a comitatulu slovacu Liptó, pentru stergerea monastiriloru, (acesta ntre vivate;) cari se dau comisiunei pentru petitiuni.

Notariulu areta rezultatulu scrutiniului siedintiei precedente, prin carele s'a alesu in comisiunea pentru esaminarea conturiloru Anker H; er in com. pentru petitiuni Leonhard K. si Fillenbaum F.

Min: Rajner reporta, ca regin'a a primitu felicitarile la onomasteca-i cu adeverata multi-mire. (Vivate.)

C. Teleky E. aduce ca nunciu din partea

casei de stas proieptului in cauz'a anchetei la banca si in cauz'a contingentului de recruti.

Min. *Lonyay* substerne preliminarul Ministeriului croatu si a ministeriului de interne pre 1870; asemenea substerne done proiepte de lege pentru incuviintarea timbrului si tase-loru si forurilor finantari pre a. viitoriu.

Se trece la comisiunea finantiara. --

Din partea juriului II se arata verificarea lui *Nemeth A*; din partea juriului VII. verificarea lui *Székly P.*

Mai multi deputati substerne petitiuni din partea privatloru. Se dau comisiunei pentru petitiuni

Se trece la ordinea dilei: este proieptulu ministerialu ca adausu la proieptulu de lege pentru raspunsabilitatea judecatoriloru. Comisiunea centrale propune primirea cu pucine modificatiuni neesentiale.

In generale se primesce cu unanimitate.

La desbaterea speciale §§. 30, 31, 32, 33 si 34, cari normedia competintia disciplinaria, -- se primescu fora contradicere.

La §. 35, carele normedia competintia disciplinaria pentru membri tablei regesci si a curiei, dand-o unei comisiuni de 5 membri ai curiei, -- *Tisza K.* face motiunea de unu altu paragrafu, dupa care pentru acele casuri se se compuna o comisiune disciplinaria prin concursulu ambeloru case legelative; er *Kányi* face o a treia propunere, dupa care peterea disciplinaria pentru acele persoane se se dee unui supremu tribunalu de statu.

Se nasce o disputa asup'a acestoru trei propuneri. *Szakácsy, Ludwigh, Ghiczy K.* si *Nyáry* vorbescu langa *Tisza, Kiss J.* langa *Irányi*, er *Hoffmann* si Min. *Horváth*, langa testulu comisiunei centrale.

Presedintele pune la votu testulu, carele este primitu cu majoritate, si prin urmare respinse ambele amendamente.

La §. 36, carele normedia formarea, prin sorte a comisiuniloru disciplinaria, *Máttyus* doresce a se mai adauge, cumca comisiunile formate se se publice in buletinulu oficialu. Min. *Horváth* dice ca in principu n'are a reflecta, dar in forma este nepracticabile propunerea.

Se pune la votu si se primesce testulu. -- Asemenea se primescu fora desbatere §§. 37 si 38.

La §. 39, carele normedia dreptulu a incepe procesu disciplinariu, *Máttyus A.* doresce a adauge, ca in casu candu ar lipsi procuroru publicu, partea ce are plansore se póta apela. Dar la opunerea Ministeriului majoritatea respinge adausulu.

Pan' la 46 se primescu paragrafi fora discutie.

La §. 46, carele dispune, ca procedur'a este verbale si cu pucine restringeri -- publica, -- *Tisza K.* cere precizarea restringerei publici-

tati astelu, ca motivu de restringere se fia numai consideratiunea moralei publice.

Min. *Horváth* se declara n'contra, *Váradys* pentru emendamentulu *Székly* din Cluj face o alta motiune, ca alicea procedur'a se fia pururea verbale, dar nu publica.

Punandu-se la votu, se respingu modificatiunile se se primesce testulu.

Paragrafi urmatori pon. la 56 se primescu fora discutie.

La §. 56, carele dispune ca in apelata afe a se observa totu acea procedura, casi in primulu foru, *Somossy* face motiunea, ca procedur'a forului primu numai la aducerea sentintei se se observe in instantia superioare.

Máttyus si *Ludwigh* spriginescu, er min. *Horváth* combate motiunea, carea la votare se respinge.

La §. 57, carele dispune, ca daca judeca'ta disciplinaria cuprinde destituirea de postu, in 8 zile are se fia subternuta ministrului de justitia, -- *Berecz F.* doresce, ca Min. simplu numai se fia inestiintatu despre atare judecata; dar majoritatea primesce testulu comisiunei.

Desbaterea celor alti §§. va urma luni. Siedintia se redica ceva nainte de 2 ore.

Siedintia casei repr. din 22 Noemv. la 10 ore.

Presied. *Somich*: dintre ministri sunt de facia: *Gorové, Miko, Horváth, Fesztetics, Bedekovich.*

Se da citire protocolulu de sambeta trecuta si se aproba.

Presedintele prezenta o petitiune contra alegerei contelui *Ráday G.* in St. Andrei, carea prin sorte de transpune juriulu alu VIII.

Comisiunea economica face reportu despre spesele casei pre luna lui Noemvre, care se va tipari si imparti.

Mai multi deputati substerne petitiuni dela particulari, cari petitiuni se dau comisiunei concernintu.

Al. *Romanu* se scoala, pentru o interpolatiune in consoant'a cauz'a *Tofaleniloru* si intr'o motivare lunga caracterisedia tota procedur'a tenuta in acelu procesu si anume apucaturele si influentiarele nelegale ale baronulu Aporu. In firulu acestei ouventari intercaledia -- spre mare placere a unei parti si spre scandalizarea celei alte, ca -- "aristocratia ungarésca a sploatatu pre tota guvernele pentru sine;" afirma ca abe existe omu, carele se fia facutu mai mare stricatiune cauzei comune, decatu *Aporu*, apoi elu sta in capulu justitiei in Ardelu; vine dup'acesta si spune de a dreptulu si respicatu, ca b. *Aporu* a cascigatu acelu procesu prin restalmacirea legi si prin depunerea unu juramentu falsu.

Actu intrerumpe sgomotulu dreptei si presiedintele, provocendu-lu cest'a, a-si face interpela-

tiunea in scurtu, precum prescrie regulamentulu casei. Si dlu *Romanu* se acomoda, citindu-si simplu interpelatiunea catra Min. de justitia, macar ca o parte insemnata din camera postea a cerea sa se se si conuventarea critica'toria si interatoria pentru dlu b. Aporu.

Interpelatiunea acest'a suna:

Ima-ce presiedintu Tablei reg. din MO. *Horheit, b. Aporu* -- *Horheit* prin doctrina sa fatimosa si fatala de haereticitate si prin aplicarea falsa a patentei imperiale din 1855, procesele urbariali fece a se decide ca contractuali seu opemnorari spre folosulu seu si spre totala ruina a tieraniloru; anume tota comun'a Totalu se scose din posesiune si fu silita a lua lumea n'capu, si cu rendu are se ajunga asemenea sorte pre comunele *Cicfalvasi* Tatarfalva, dupa-ce principiulu pronunciatu in ordinatiunile ministeriului de justitia din 11 Aprilie si 12 Aug. 1868 dupa dreptu si dreptate ar fi se se aplico de o potriua pentru toti iobagii din secuime: intrebu pre dlu Min. de justitia:

Este aplecatu a dispune ca amintitele sale ordenatiuni se se aplico asupra tuturoru proceselor urbariali din secuime si asi si asupra celoru pendinti, si prin reasumare si asup'a celoru degia decise?

Se va comunicu Ministeriului de justitia.

Totu dlu *Romanu* mai da citire unei a dou'a interpelatiuni catra Ministerulu de interne, totu in cauz'a *Tofaleniloru*, prin carea cere delucire, cum se póta o delu 2 Opt. pona acynna se face nici o dispunetiune pentru scutirea aceloru amariti de frigu si de fomo? -- Se va comunicu ministeriului de interne.

Gajzagó S. ca mai multi soci face o motiune pentru 300,000 fl. cari se se puna in bugetulu Ministeriulu de justitia pre a. 1870 pentru inaintarea repede a intruducerei cartiloru funduarie in Transilvania.

Se da comisiunei financiare.

Comisiunea verificatoria reporta ca *Millets* este verificatu definitivminte.

Comisiunea centrale face reportu despre proieptulu de lege pentru regularea venatarei. -- Se va tipari si imparti.

Se trece la ordinea dilei: Continuarea desbaterei asup'a proieptulu de lege despre raspunsabilitatea judecatoriloru.

Se primescu §§. 58--64 fora contradicere. La §. 64 *Somossy* face emendamentulu, ca judecatorii suspinsi dela oficiu, pre catu timpu sunt suspinsi se nu se póta stramuta. Cu acestu adausu se primesce.

§§. 65 pon la 74 se primescu fora contra dicere; er la §. 74 *Ghiczy K.* face unu micu adausu, carele se primesce.

Latimovits propune aci unu §. nou, prin carele judecatoriulu acusat'u fora vina, se-i fia permisu a cere satisfaciune in bani pon' la 400

fl. Inse propunerea nu se spriginesca si la votare cade.

§§. 75 si 76 se adopta fora discutie. Prin acest'a desbaterea speciale este terminata. A treia citire va urma in siedintia viitoria.

Se trece la altu obiectu; este bugetulu Ministeriului croatu pre 1869, carele in sum'a de 53,240 fl. se primesce. Totu d'o data cas'a si sprime florint'a ca alta data acestu bugetu se se propuna impreuna cu alu Ministeriului ungarescu.

Presedintele propune ca mane si poimane-di se nu se tiena siedintie plenarie, pentru ca sectiunile se termine proieptulu de lege industriale si se se mai inchieie si alte lucrari; er pentru joi se se puna la ordinea dilei alegerea membriloru in ancheta pentru banca, si a unui membru in comisiunea pentru diariu; apoi referatele comisiunei centrale.

Se primesce si la 12 ore se redica siedintia.

Aradu, 4/16 Noemvre.

(Insinuatuni temerarie ale compatriotiloru magiari -- contra Romaniloru.) Foile provinciale de aici anume magiarulu "Alfold" si nemtioc'a "Arader Zeitung", dupa unu repausu mai indelungatu, -- erasi incapu la articoli de fondu, prin cari se spectatora in modu forte insinuat'u si cutesatoriu contra nostra Romaniloru, respective a natiunei nostre, dar cu deosebire contra inteligintiei nostre, denunciant'o si calumpiant'o pre acest'a, adeca pre conducatorii poporulu romanu, fara de neci o diferintia de politica, simulandu o ingrigire pre marc' facia de misamintele si conspiratiunile Romaniloru, ca cum acestea ar amerintia a agudu'i integritatea statulu, si in specie ar periclitu seriosu patri'a.

De aceste insinuatuni mistificatorie si temerarie in timpulu mai recinte se ivescu din partea compatriotiloru magiari si magiaroni cu gramada, firesce conduse de scopulu infernale de a ne timbra ca pre nesce tulburatori de pace; si ele la noi devenira obiectulu discutiei de dia in diurnalistica; dar ele sunt nesce insinuatuni cu multu mai nejuste si exagerate, decatu se potemu fi indiferinti si se nu ne vedemu provocati si indemnati a le respinge cu tota demnitate si seriositatea.

Redicarea monumentulu pentru fericitulu martiru alu natiunei Ioanu *Buteanu*, a carei'a festivitate se tiena la *Gurahontu* din partea inteligintiei romane, si vorbirea rostita acolo de parintele *Butariu*, a sternitu in anim'a contrariiloru nostri o "spaima"; si asta se pare a-i fi indemnatu si i indemnata necontentitu la dusimania contra nostra.

De atunci se espectorara in congregatiunea comitatense in publicu asup'a acestui actu de trista memoria pentru romani, ni-o spusera in facia oblu, ca este o "conspiratiune influentiata

Foisióra.

ACTELE SI DATELE

Conferintiei romane nationale din Transilvania, tiente in 7 si 8 martiu 1869 in opidulu Mercuria.

Protocolulu stenograficu.

(A se vede nr. 81, 82, 83, 88, 89, 90, 91, 92.)

Presedintele: Fiindu cauz'a acest'a destulu desbatuta, cu permisiunea onoratei conferintie -- o punu la votisare.

Dr. *Ratiu*: In privintia votisarei ca cum se se face: seu se facemu votisare nominala, seu se se ridice cari sunt pentru activitate. (Voci: nu facemu votisare nominala.)

Presedintele: Propunerea minoritatii dupa regulele parlamentari, se pune antaiu la votisare. Cei-ce partinescu acest'a propunere, se se scole si se ridice man'a.

Votisarea sa face, se ridicara pentru activitate: dd. *Hossu*, *Porutiu*, *N. Cristea*, *Bardosi*; *D. Puscariu* a esitu din sala nainte de votisare.

Presedintele: Propunerea pentru activitate este in minoritate, anuciu propunerea dlui *Romanu*, pentru pasivitate "per maiora" de concludu.

Fiindu acuma superatu acestu punctu, mi ieu libertatea a suspende siedintia pe 1/2 ora. Pe la 3 ore siedintia se reincepe.

Presedintele: Fiindu ca s'a hotarit'u pasivitate, urmeza ca cum se punemu acest'a in lucrare.

Densusianu Aronu: In cuventarea mea de mai nainte am distu, ca trebuie se dicemu, ca deca suntemu pasivi, care este dorintia nostra, adeca care este activitatea nostra. Fara de a me intinde mai micu voi ceti nisece puncte, cari le-am formulatu; nu eate nimic nou, de catu o restumare a principiiloru proclamate in 1848, si repetite cu deosebire in 1861 in conferintia nationale din *Sabiu* in 18 Ianuarie. Pe bas'a acestoru restumandu-le, facu firmatoria propunere.

Cetesce apoi cele 7 puncte ale propunerii sale.

Presedintele: Desi consimtu cu cele mai multe lucruri din acest'a propunere, facu atenta O. Conferintia ca noi am indegetatu oresi-care programa, si nu ar fi in nefavorea nostra ore, se ne abatemu de la programulu care l'am datu publicitati?

Puscariu: O. Adunare! (sgomotu; voci: se ascultamu!) Deca o. Adunare nu voiesce se asculte, atunci recedu. (Ba nu! ascultamu!) Noi am facutu aci o propunere privitoria la principiulu activitatii, care propunere a caditu. (Voci: inca cum!), si s'a primitu principiulu pasivitatii cu o majoritate, trebuie se constatam, asi-dicendu eclatanta (asi este!). Dupa regu-

lele parlamentari la desbatere s'au timentu cea mai buna ordine, si pe bas'a acestei ordine naturale si a simtiului celui maturu alu natiunei si a barbatiloru ei, trebuie se declaru, ca dupa ce unu principiu cade, trebuie se cada si consecintiele din principiulu acelu urmande. Asia dara Dluru! deca noi, cari am fostu pentru activitate, am lra parte la desbatere, pentru propunerea dlui *Densusianu*, am veni in contradicere. Trebuie se me declaru dar, ca va trebui se me retraga (voci: eu *Ddieu*; la ce ai si venit' dara!) dela cele urmatoarie, fiindu ca mi-a caditu principiulu, care l'am apratu eu (se traiesca!). Sunt cause nu numai formali, ca deca au caditu principiulu meu, se me mai lazu in desbaterea unti punctu contrariu, ci mai am si alte motive cari atingu obiectulu. Dar pentru principiulu care l'am defendatu eu, desi sum in contradicere, trebuie se reflectazu cevasi.

Presedintele: Mi ieu voia a areta, ca cele ce s'au adusu inainte in privintia principiiloru, manifestatu s'au declarat, si ar dice cineva ca vii in contradicere cu sine-ti.

Puscariu: Nu ieu parte la desbatere; dar pentru motivarea cauzei retragerii mele asiu mai dice ceva. Se dice in propunerea dlui *Densusianu*, ca "romanii se declara de natiune politica independenta." De independenta noi nu ne am declarat' nici odata. La p. 2, la p. 3. legile aduse de diet'a Ungariei, la declaram' de nulle; o póte dice unu parlamentu, dar in o conferintia nu se póte dice.

Presedintele: Inca nu e pusa la ordinea dilei acest'a propunere (Nu e! sgomotu!).

Dr. *Ratiu*: Dluru! Asia cugetu, ca propunerea care s'a facutu din partea dlui *Densusianu* este mai de mare insemnata, de catu ca noi se o putemu primi la ordinea dilei numai decatu, si se ne declaramu a sup'a si. De aceea, eu asiu propuna, ca pentru desbaterea acestei propuneri si a altora, cari ar mai veni, se se alega o comisiune si se le desbata, si apoi se referedie conferintiei deca se póta primi la desbatare seu ba. Acest'a comisiune va face apoi si conceptulu, si acest'a apoi conferintia ilu va primi, deca-lu va afla de bunu si se va publica.

Vicariu Poppu: Dlu Presiedinte a binevoitu a pune la desbatere modulu: cum se se esecute, ce s'a decisu in privintia pasivitatii. Acest'a e la ordinea dilei. Asia dara trebuie se cautamu dupa modalitatea, cum se se aduca acest'a intru indeplinire.

Ioachim Muresianu: Partinescu propunerea dlui *Ratiu*. Dar am se facu o intrebare la a dlui *Puscariu*: deca densulu si-a motivatu aceea, atunci ilu intrubu pentru ce n'au facutu acest'a mai nainte? (Mai multi: Dlu *Puscariu* nu e aici.)

Boieru: Era me rogu a dou'a parte a programei a se lua la pertractare. Eu sum de parere, ca nu póte se intrevina altu obiectu. Incatu pentru obiectulu care s'a luat in discutie, sum de parerea dlui *Ratiu* se se alega o comisiune, care se se dee parerea.

din străinătate, că serbarea dela *Iosasielu* este urmarea agitatiei politice ale conferințelor dela *Mercuria*, ale *Pronunțamentului Romanilor ardeleni* și ale agitatiei provocate în adunarea națională din *Temisvár*, ba mersera mai de parte și afirmara, că este o conspirație secretă și în legătura cu mișcările politice din *Bohemia* și ale unei mișcări produse cu banii și influința „*muscanesca*” în partile confinului militar „*slavicu*.”

Acestu incident alu inculparilor calunniatorice pre facia, a provocatu o disputa invectivată, și a facutu o impresiune iritatorie între romanii cari erau de facia în adunarea comitatului și astfel constrinși s' auda însiși cu urechile proprie atacurile faimosului *Kopcsányi*, și dlu *Deseanulu* și a redicatu vocea sa valoroasă pentru a paraliză și respinge cu energia invinuirele asupra Romanilor. Argumentele deale trantira la pamentu pre contrari și însuflara mare respectu atacatorilor, aducendu-i momentan în perplexitate de a nu mai ști ce se dica, și a trece iute la ordinea zilei, respective la discușiunea altui obiectu.

Dar acést'a nu fusese destulă clarificare și nu-i domoli, cu atât mai puțin i împacă pre compatrioții inversunati; — se vedeti apoi pe faimosul Redactoru alu diuariului neontiescu „*Arader Zeitung* Nr. 241.”, cum se mai îngomfa prin caracteristică accentuare a rodicării monumentului lui *Buteanu* și prin descrierea congregației amintite!

Totu în acestu nru alu numitului diariu vedemu pre redactorele lui, opintindu-se din toate puterile d'a polemiză contra *Reformei* dlui *Schuselka* din *Vien'a*, vrendu a dovedi prin fraze seci și misteriose, că articlul publicatu, despre cauză a redicării monumentului lui *Buteanu*, este condamnabilu.

Cine a cetitu cu atentiune acestu forfoiu neontiescu, — a potutu conchide paupertatea intelectuală a autoreflei trivială facia de invetiaturu *Schuselka*, acaruia rară capacitate a strabatutu ca unu echou respicatu în er'a politica de astadi, — și facia de a caruia genialitate și rutina publicistica unu pigmeu provincialu se încumeta a face demonstrațiuni! — acést'a erasi numai din ura și scopu reutatosu asupra Romanilor!

În asemenea modu se opinti apoi consociulu diariu „*Alföld*,” tratandu în Nr 258, și 259, totu despre tem'a evenimentului rodicării monumentului cestiunatu și despre vorbirea parintelui *Butariu*.

Numai ca de proba traducemu aci câte-va pasagie marcante din acestu citatu articlu magiaru. Observamu mai antain, că autorulu redactoru iă foarte în nume de reu regimului convinvinti'a ce — crede c'o are catra naționalități și anume catra conducătorii lor și apoi dice:

„Si macar de li-ar acordă legelatiunea înca de diece ori atatea concesiuni naționalităților și li ar donă înca mai multe libertati civile de câtu câte are magiarulu însusi; de ar pune pre conducătorii lor pre toti prefecti séu altfelu de demnitari superiori, ele totu ne vor urî și ne vor urî pona candu „acést'a țiera este țiera ungrésca și pona candu natiunea va fi magiara.”

„Se nu ne amagimu cu iluziuni de fratie-tate; și braciile noastre deschise, plecarile noastre de impacatiune — întempina injurari și satira. Deci coremu întru interesulu securității și păcii comune, ca guvernulu se pasiésca cu energia contra agitatorilor; etc.

Din acestea pucino se vede, că Magiarii nostri nu mai bine-voiescu a avé încredere nici chiar într' acei Romani, cari s'au îndestulitu cu legile egemonisatorice, cari s'au aplecatu principiilor lor, li-a servitu și li servescu de instrumente, și pre cari — pentru servitiile facute unghendu-i cu miere pela buđie — li-au datu câte unu *osu de rosu*, adeca, dupa afirmatiunea lui „*Alföld*” i'au investitu cu posturi de „*főispáni*” séu alte înalte dignitati.

Li place domnilor unghuri de poporulu nostru romanu simplu și nepreceptoriu de drepturile sale; cum nu! știu ei bine, cum mi ti-lu potu pacali și folosi de unelța órba, deca li-ar succede a nemici pre conducătorii lui.

Acestu spiretu deavolescu alu antagonilor nostri domnesce de unu timpu încocé prin diurnalistică magiara și némio-magiaronă, și durere, că inteliginți'a noastră, cea însasi mai cumplitu lovită, — tace ca pescele, nu se misca, neci nu graiesce o vorba asupra acestor intențiuni. (Va fi cauza, pentru care tace. Red.)

Ce va se însemne indiferentismulu acest'a nu mi potu splică; dicu și eu, că le va cécé timpulu toate și viitoriulu le va splică, numai se nu ne trédimu într'o demanétia frumoasă impresurati de unu evenimentu fatale, de o furtuna înfloratória, prin care încatusiati, vom fi chiar împedeati de a ne aperi contra navalirilor violente și crude!

—P.—

Resinari, 18 Novre.

Dupa-ce mai în tota țier'a s'a pus în lucrare „statutul organic” în privinți'a organizării comitetelor parochiali, pe la noi abia acum incepu a se face unii pasi în acést'a privinți'a. — Si în comuna noastră Dlu protopresbiteru concerninte Ioanu Panovicu a cercatu de două ori alegerea comitetului. — Dicu „a cercatu” numai; căci deca voiăseriosu, potea s'o realizeze în cea d'anteiu Domineca, deora-ce nu s'a escatu nici cea mai mica desordine. „Cercarea” acést'a inse a facutu pe ómeni se véda, că nu este vorb'a atátu de strict'a aplicare a dispuștiunilor din statutu, câtu de

ajungerea unui scopu particularu, adeca, ca alegerea comitetului se ésa precum se doresce dintr'o parte, éra nu precum doresce multiinea creștinilor nostri. — Deca ar fi altcum, credu că nici Dlu Protopopu în dominec'a anteia, și nici dlu paroclu Sava Popovicu Barcianu în dominec'a a două n'ar fi disolvatu adunarea sinodala din simpl'a cauza, că poporulu n'a voitu se primésca cu aclamațiune o lista de membri propusa de amendóne orile din partea presidiului.

Fiindu-că poporulu nu vré a fi folositu de instrumentu pentru experimentari, s'a facutu o umilita aretare și rogare către Escelenti'a sa, Dlu *Metropolitu* din Sabiu, ca se binevoiesca a transmite unu altu comisariu bisericescu pentru țienerea sinodului și alegerea comitetului parochialu. Escelenti'a sa a primitu, nu se știe din ce cauza, foarte reu deputatiunea, care i-a dusu acea harthia; d'aceea poporulu este desguștat, vediondu cum se privescu lucrurile tocmă și la locurile mai înalte bisericesci; este înse resolutu a-si sustiené dreptulu seu și la a trei'a cum și la toate încercările viitoare, ori câte s'ar face.

Nu vrem a anticipá lucrurile, ci asteptámu a vedé, în ce modu se va resolví umilit'a noastră rogaminte data Escelentiei sale în obiectulu acést'a, și vom ési la publicitate descriendu totu decursulu lucrului din firu în peru, del a inceputu și pana în fine, pentru ca se se știe și ca cei chemati se póta la timpulu seu lucrá pentru îndreptarea reului.

Mai multi alegatori.

Budintiu în Opt. 1869.

Comun'a noastră serbă cu mare bucuria constituirea sinodului parochialu și alegerea comitetului, întru toate conformu statutului organic. Serbatori'a și bucuri'a comuna éra cu atatu mai mare, căci avuramu fericirea d'a vedé éras în mediloculu nostru pre nestorul clerului din districtu, pre iubitulu și veneratulu nostru protopopu Const. *Gruicin*. Preste trei diecenie sunt, de candu acestu demnu barbatu pastoresce și conduce districtulu și școlile din trensulu; bland'a și întielpt'a lui pastore și conducere ni-a usurat mai înainte jugulu ierarhiei străine și lup'a contra lui, și astadi totu pré santi'a sa ne intruduce în viéti'a bisericesca constituționala.

În di'a de 7. Opt. v. țienendu-se mai anteu „chiamarea duhului santu” cu tota solenitate, dlu protopopu ni țienú o predică ocașională, carea petrunse și încaldí inimel și le implú de zelu creștinescu și naționalu. Aminti cu mare multamita de MSA, gratiosulu Domnitoriu, carele a binevoitu a sancțiuná despartirea de ierarhi'a serbésca și dupa aceea statutulu organicu, lucratu de congresulu naționalu; aminti de Esa *Metropolitulu*, de Isa, dlu eppu diecesanu și de toti credinciosii barbati ai na-

ținei și bisericeii, cari conlucrara la marele alu emancipareii și regulareii bisericeii romane naționale, și — tramise ferbinti rugatiuni Ceriului pentru sanetatea și fericirea lor.

Îndata dupa servitiulu dommediescu se constituí sinodulu parochialu, carele apoi alésa pre membrii comitetului; comitetulu asemenea se constituí sub presiedinti'a naturale a dlui vicariu G. *Petrovicu*. Dlu presiedinte și-ocupá scaunulu presidiale cu o cuvintare foarte coreșpundietória împregiurarilor și lipsei prin carea splică și lumina adeca dispuștiunile și tendințele maretie ale statutului organicu. Cu alegerile suntemu precátu se póte de multamiti și asteptámu lucrare și sporiu spre binele comunu.

Avendu dlu protopopu a plăcă într' acéstasi dia mai departe, poporatiunea știú se-lu róge și induplece a petrece nóptea în comun'a noastră, se servi apoi de ocașione și-i improvisá unu pré frumosu conductu de facii, cu cuvintari și cantari naționale, încheiandu cu „*Decepta-te Romane!*”

Acést'a serbare și ovatiune va remané multu timpu neuitata în poporulu comunei noastre.

Mai multi locuitori.

Marcovetiu, 15 Noembre.

Despartindu-se comuna *Marcovetiu* și *Cudritiu* în privinți'a notariatului un'a de catra alt'a, în 14 a l. c. în present'a judeului primariu de cercu s'a țienutu alegerea de notariu pentru comun'a noastră. Candidati aveamu trei, unulu *Sisler*, alu doilea *Grollman* și alu treile *Olteanu*. Pre cestu din urma, întielegendu că ar fi romanu, mai tota comun'a lu asteptá cu mare sete în diu'a alegerii; doriá se-lu véda în midiloculu seu: dar durere, că desi alegerea se amená mai multe óre, densulu nu veni. Preutulu *betran N. Popescu*, facú întrebare domnului jude primariu: că ce póte sa fia caus'a? — căci comun'a fiindu tota romana doresce a-si alege notariu romanu. Responsulu fú: că *Olteanu* a competitu, dar elu nu pré vré se ni vina de notariu. — O gataramu. — Incepandu-se deci a se face votisarea, *Sisler* cu aclamațiune se alése notariu. — Într'aceea se escá o disputa între candidatii *Sisler* și *Grollman*, (se certau străinii ca nu potu începe toti domni bietiloru romani,) că vedi, unulu e mai aptu de catu altulu; pre candu neci unulu neci altulu nu e aptu de a purtá protocolulu romanesce.

Ne lovi adencu D. *Olteanu* cu ne-venirea sa la alegere, — dar ca se nu cugetámu alt'a despre dea lu rogámu a ni spune de ce n'a voitu se ne fie notariu? căci de voia și ni se presentá, — érá siguru alesu, si de nu érá alesu, érá rusinea comunei noastre.

Este rogata stimat'a Redactiune a publicá aceste sire în multu presiuit'a noastră „*Albina*,” pentru ca O. publicu se nu ne condamnă pre noi.

Mai multi alegatori.

Hanea: Eu sustienu ce a observatu antevorbitoriulu, ca se se sustiena ordinea fipsata o data: adeca se se procedá la desbaterea p. 2. Nu me invoiescu înse Dloru, din privinți'a împregiurarilor timpului, ca se se aléga o comisiune, și aceleia se-i se déa obiectulu spre preconsultare, pentru că multi dintre noi vor parési astadi înca *Mercuria*, și asiá mane vom fi mai putieni. Apoi mai adueu și aceea spre cunoscinți'a O. Conferinție, că desi acést'a e asiá, noi totusi nu trebuie se ne grabimu, căci obiectulu e de însemnatate, ci sum de parerea aceea, se se ia la discușiune p. 2. și apoi punctele acestea, se le ea unu comitetu centralu care se va alege la sine, se delibere a supr'a lor, și candu va afli de lipsa se conchiamé o conferinți'a, ca se delibere a supr'a lor.

Jos. Hossu: Dloru! Conferinți'a acést'a s'a conchiamatu pentru 2 lucruri. Nici decum ea nu póte cuprinde unu asemenea proiectu în sine, pentru că noi suntemu aci adunati pe calea unei legi; deca legea ni da dreptulu se țienemu adunari, aceea ne opresce se facemu concluse cari sunt în contr'a legii. Nici nu dicu nimicu în contr'a punctului 1. O natiune nu se póte inarticulá, o inarticulá cultur'a, științi'a; celo lalte sunt lucruri secundarie. Dar atunci candu sa dice în punctulu 2, cumca legea adusa despro uniune se se stérgea, aceea nu o potu admite aci în con! (Ratiu: nu e pusa la discușiune.) Deci propunu se se reiepte acestu proiectu alu Dlui *Densusianu*.

Professoru Moldovanu: Numai atatu voiu

se reflectédu la cuvintele Dlui *Hossu*, că „suntemu adunati aici pe bas'a unei legi, și nu putem face ceva în contra legilor,” noi nu voimu se facemu în contra legiloru nimicu. Dar este acést'a contraru legiloru, candu noi dicemu că o lege nu ni place?! Altfelu sum de parerea Dlui *Ratiu* se se aléga o comisiune.

Presiedintele: Noi se ne țienemu de programa Dloru, și acele continute acolo se le decidemu în deseversire, și se ne retienemu de orice, ce nu se țiene de conferinți'a noastră, ca se nu deróge demnitatii conferinției noastre. Ar fi dar se se aléga o comisiune, dar candu se faca comisiunea raportulu seu?

Boieru: Dlu *Hanea*, a mai adaosu la propunerea mea înca ceva, a disu se se aléga o data unu comitetu; póte că adunarea va dice éta comisiunea, și apoi se dámu lucrulu comitetului, comisiunei?

Presiedintele: În întielesulu acelu, ca comitetulu alegendu se substitue comisiunea propusa, și ce ar fi avutu a referá comisiunea, aceea ar avé se faca comitetulu, me invoiescu si eu. Asiá dara primiti propunerea Dlui *Hanea*, ca se se aléga unu comitetu, și aceluia se se încréda propunerea Dlui *Densusianu*?

Branu de Lemeni: Deca se purcede acum la alegerea unui comitetu permanentu, atunci încéta activitatea conferinției noastre.

Presiedintele: Nici de cum. Conferinți'a póte se faca și alte concluse.

Porutiú: Cele propuse de D. *Densusianu*,

nu cadu în competenți'a conferinției acesteia, ci acéstea cadu în competenți'a unei diete. Deci se se respinga acést'a propunere.

Densusianu: Propunerea am facut'o la adunarea acést'a, nu la unu corpu fitoriu, precum o comitetulu. Depinde de la conferinți'a acést'a: că se primesce séu ba, propunerea mea. Altulu nu-mi póte substitui vointi'a mea, ci propunerea se se puna în sensulu propunerei mele la votare, ca ori o accépta conferinți'a cu modificatiunea dlui *Ratiu*, séu o reiepta de totu.

Presiedintele: Dupa regulele parlamentari nu ai în toate dreptu, pentru că fia-care membru are dreptu se-si faca propunerea de a sa, și asiá ea se póte continuá.

Dr. Ratiu: Me rogu Dloru, se luamu în considerare faptul acést'a care sta înainte noastră. Noi nu potemu neconsiderá nici o propunere, care s'a aretatu înainte noastră. Fiindu că mi se pare de mare însemnatate acést'a propunere; eu credu că se o luámu la desbatere în o comisiune, care se va alege din sinulu nostru. Acea comisiune va avé se judece, deca o va recomandá spre desbatere séu ba. Si chiar amesuratulu reguleloru parlamentarie noi nu ne putemu dimité la desbaterea ei. Me rogu se alegeti o comisiune și acést'a în 1/2 óra si-va gatá lucrarea sa, și va referá conferinției.

Axente Severu: O. conferinți'a! Dupa ces'a pronunțiatu odata în principiu pasivitate, lucrulu ar fi ca cum se se esecute pasivitatea. Adecă se alegemu séu se nu alegemu. Eu vréu se dicu asiá: în principiu am hotaritu că noi cati sun-

temu aici, vom fi pasivi. Dar a 2-a întrebare se nasce, că cum vom da expresiune pasivității noastre. Vom merge la urma noi, și acolo vom dice alegu pre *nimeni*? dar pre *nimeni* acést'a nu lu putemu alege. Vom face aci unu feliu de programa!, de resolutiune, în care vom dá expresiune dorințelor noastre, că ce vrem noi. Acést'a s'a facutu în catuva de d. *Densusianu*. Dar acést'a n'are atatu locu, pona nu se dice că ce vrem noi. *Brasioveni* au mersu mai departe ca noi, ei au decisu că nu vor alege de locu. — Acést'a dar se o luámu la desbatere. Propunu se se continue principiulu declaratú ódata, adeca pasivitatea. Inse se alegemu acum deputati séu ba, și în toate locurile séu nu. Deci se dechiaramu că pasivitatea sa fia absoluta (se primesce!).

Branu de Lemeni: În punctulu 1 s'a hotaritu numai pasivitate.

Presiedintele: S'a hotaritu pasivitate absoluta; s'a hotaritu dar că nu alegemu de locu. (Cetesce apoi punctulu alu 2. resp. 1. din apelu.)

Boieru: Din cele citate vedu fundatu propunerea Dlui *Densusianu* pentru că acolo vine despre modulu de procedere decincolo. Propunerea lui, dupa cum am vedutu, s'a primitu de unii și altii. Si acum vine treb'a ca se se aléga o comisiune, și se se dée acesteia spre dare de séma.

(Va urmá.)

Ecica-romana, in Torontalu, Noemvre 1869.

Ononata Redactiune! Aveti bunatate a luá spre sciintia, cumca si in comun'a noastra s'a constituitu — conformu statutului organicu, sinodulu si comitetulu parochiale, anume in 8 Optomvre, cu solenitatea — precum o vedu descria si din alte comune in colónele Albinei, fiindu si la noi centrulu si fruntea actului dlu protopopu alu nostru Vic. Sierbanu. D'ar nu solenitatea si pompa acestui actu este, despre ce vinu a vi reportá, ei vréu a face se conóscá o publicu o alta parte, unu altu meritu a dilei amintite. Demnulu nostru d. Protopopu adeca se servi de acea ocaziune, pentru a splicá poporului adunatu si insufletitu: ce are se tiena despre scóla si — despre caracterulu confesiunali si caracterulu simularu alu ei; sfatuindu poporulu, ca se pastredie cu orice pretiu scóla sa confesiunali si s'o cultivate si indiestredie din anu in anu totu mai multu. Treou apoi la lipsea cea mare, ce o au copii soracei de carti si alte recerute; aminti cum alte popóra au infintiatu pentru acoperirea acoloru lipse niscari fonduri anume, si indemná, ca si comun'a noastra se infintiedie atare fondu, si — pentru ca vorb'a fora de fapte se nu devina mórtá dlu protopopu apucá iute iniciativ'a si subserise si puse dela sine 10 fl. ca de inceputu si temeiul a anui fondu scolariu; si — esemplulu bunu fu indata imitatu, in cátu multi din cei de facia eu lacremi de bucuria in ochi se apropiu si subscriu cáte 1 si 2 fl.; si astfel adunandu-se 32 fl., sporierea fondului este secuná; despre ce la timpulu seu ve vom insciintia.

Erá de facia la acestea si dlu parochu P. Fizesianu, din Toraculu-micu, carele si elu apucá ocaziunea d'a indemná pre poporu la infintierea d'astfelu de fondu scolasticu pentru acoperirea lipseloru scolari de tóta diu'a; puse apoi in vederea publiculu nostru ca de esemplu si incuragiare — *fondulu scolasticu* din Toraculu-micu, carele — fora cea mai mica greutate din partea comunei, in scurtu timpu deveni la capitalulu de 1000 fl. v. a. Recomendá deci dlu Fizesianu urmatori'a procedura intru adunarea mediócoloru: sinodulu parochialu se decida, ca prestantu, in 12 serbatori mai insemnaté se se póte in biserica unu discun anume pentru a'estu fondu; mai departe, ca la ocaziunile de serbari a patroniloru in familie, doi scolari imbracati serbatoresce in stiharie albé, se mérga a gratulá capiloru de familie la serbarea patronulu, cantandu si cuventandu versuri si dictiuni ocaziunali si provocendu la daruri pentru fondulu scolariu, de dupa alu caroru folosu si viitorulu si-va aduce aminte de noi si ne va binecuvéntá. Totu astfelu s'ar poté pazi si alte ocaziuni bune preste totu anulu, si in astu modu fondulu scólei in pucini ani fora nici o greutate sentita, va deveni in stare d'a-si implini menitiunea.

Credu cá acésta pasire, pre care la noi cu totii o apretiarámu, merita se fia conosciuta si apretiatá pretotindenea.

Dlu protopopu alu nostru nainte d'a se despartí de noi mai indreptá inca unele dulci envinte catra toti cei adunati, provocendu-i, ca se tramita copii la scóla cu cea mai mare acuratétia, cáci numai prin scóla ni vom mai poté mantui natiunalitatea si legea; asemenea se tráiesca intre sine in buna iníelegeré, ca frati a-deverati, cáci timpurile sunt grele si numai in buna si fratiésca contielegere si concuclerare ni vom poté usiurá sarcin'a si indulci viétu a comunu.

Poporulu remase intr' adevéru mangaiatu, si binecuvéntandu di'a si pre dlu protopopu, si dorindu a-lu vedé si a-i audi syaturile catu mai adese ori.

Mai multi Ecicani.

'Pentru Tofaleni

primiramu urmatoriéle liste cu banii subseriti:

1. Din Oravit'a, Cottulu Carasiului, prin dlu Dr. Dem. Hatieganu — 28 fl. 10 cr. de la dnii si dnele: Dr. Hatieganu 5 fl., — Iac. Popovicu, protopopu, Alexa Munteanu, Gavrilu Mileticiu — cáte 2 fl., — Dr. A. Mariencesu, B. Sretovicu, Z. Bordanu, And. Ivascovicu, M. Pavloviciu, T. Nicoliciu, Sim. Nediciu, Dem. Popovicu, At. Stepanu, Nic. Draganu, Ioane Bogdanu, At. Puscila, Elis. Epure, Maria Berceanu — cáte 1 fl., — Ios. Novacu, Nic. Dunca, Mih. Fometescu, Mat. Popovicu, F.

Popovicu — cáte 50 cr.; — Mih. Veliceanu, Ionu Damianu — cáte 30 cr. v. a.

2. Din Monostoru, Cottulu Temesiului, prin dlu parochu Ant. Teodorescu — 8 fl. v. a. dela dlu A. Teodorescu 2 fl., — din cass'a bisericice 2 fl., — dela dloru: Vuits Maria, Ferenczy Josef, notariulu comunalo, si comun'a locale cáte 1 fl., — Petru Siocatiu inv. si Petru Andreiu cljricu abs. cáte 50 cr. v. a.

4. Din Nereu-Dugasela, comit. Torontalu prin dlu parochu St. Opreanu, 11 fl. 55 cr. dela domniele loru: Ionu Mezinu, Danica Mezinu si Jeremia Fumoru, economi cáte 1 fl. Teod. Danu invetiatiu, Stefanu Stroia economu, Jerem. Mihaiu ddo, Sim. Cozmanu si Ionu Baranu ddo, Teod. Minisiannu, si Stef. Isacu, ddo. cáte 50 cr.; Aless. Cierniciu, negociat. 40 cr.; Isaacu Isacu si Const. Popovicu, cáte 30 cr.; Filipu Mihaiu, Nic. Maria si Jeremia Chipciu, Georg. Baranu, Vich. Flesieru si Eleft. Popovicu, cáte 20 cr.; Petru Mihaiu, 15 cr.; Toma Crisianu, Georg. Flesieru, Jerem. Marinea, Stef. Munteanu si Sim. Ciobanu, cáte 10 cr.; in fine dsa tramitatoriulu 1 fl. 50 cr.

4. Din Suceava in Bucovina, prin dsa J. P. 9 fl. si 1 galbenu in schimbatu in 5 fl. 90 cr, impreuna 14 fl. 90 cr. dela prestimabili dnii: B. Costinescu, intreprindiatoriu la drumulu de feru in Moldova 1 galb.; Georg. Grigorovicu, protop. Sucevei; 1 fl.; fratiu Ispesculu, profesorulu si parohulu, 2 fl.; Jon. Madasievici, parochu in Costina, Nicolai Galin, parochu in Suceava, Cost. Grigorovicu, parochu in Bosancea, Cucimaievichi din Moldova, cáte 1 fl. Georgiu Bilasiescu, parochu in Secea 1 fl. 50 cr.; Eron Munteanu, profes. in Suceava, 50 cr. v. a.

5. Din Aradu, dela domniele loru cocónele Julia si Ecatarina A. Popovicu, 4 fl.

Aceste cinci sume la olalta facu: 28 fl. 10 cr. + 8 fl. + 11 fl. 55 cr. + 14 fl. 90 cr. + 4 fl. = 66 fl. 55 cr. v. a. care suma sub datulu de ieri s'a speditu catra dlu presiedinte alu comitetulu ad hoc in M. Osiorcheiu, Dem. Fogarassy.

Cu acésta suma face sum'a intréga spedita prin acésta Redactiune: 797 fl. 94 cr. (ved. nrulu 92.) + 66 fl. 55 cr. = 864 fl. 49 cr. v. a.

Redactiunea.

Varietati.

(†) *Tenerimea romana* din Buda-Pesta subserise si speda dilele trecute dóue adrese de mare meritu, un'a adeca catra Ricciardi la Neapole, dechirandu aderintia la maretiéle scopuri de cultura si lumina, ce si-a prefiptu *Contra-conciiliulu* convocatu la Neapole; ér alt'a catra parintele Andrieviciu la Cernanti, descoperindu-i tóta stin'a si reponosciin'a pentru luptele si triumfulu in caus'a limbei si natiunalitátei romane. Avemu se laudamu armoni'a si solidaritátea completa intre tenerimea noastra de aici — intréga, fora nice o exceptiune. Ce bucuria acésta pentru parinti si pentru tóta natiunea.

(†) *Tier'a lui Bohatielu si Pápu Giga*, dup'o scire in „P. Napló“ aléssa in cerculu Mánereului de deputatu la diet'a din Pesta — cu 31. de voturi, fiesce tóte románe, (cáci cine ar cutesá se si caute pre acele locuri alt'a de cátu romani! — inse romani cu paduri si alpi in capu) pre advocatiulu unguru Csery Lajos. — „Eljen Csery Lajos, eljen Bohatielu Sándor, eljen Pápu Zsigá!“ — Cé e dreptu, noi cei dela „Albina“ n'avemu nici cátu meritu la acéstu — nu scimu alu cátelea admirabile triumfu alu fratiloru din Nasáudu. Noi acolo abé de nume suntemu conosciuti. Altfelu de romani, multu mai buni si-a asiediatu acolo corturile.

(†) *Scene tumultuóse*, séu — dicendu li pre nume, *scandale unguresci* se ivira si se repetira dilele trecute, mai antaiu in Viena in Cerculu academicu de lecturá, unde studentii magiari in tonu si maniere crude pretindeau ca se li se abonédie o multime de foi magiare, si unde studentii romti, mai intielepti, cum se dicu ei, numai astfelu sciura curná tumultulu, cá parcisira cu totii localitátea si lassara pre ilustr'a flóre a magiariloru sengura, carea apoi férsa in seulu propriu pona se muiá si domoli. Er ieri si alalta-ieri tenerimea magiara dela Universitátea pestana se duse si turburá intr' unu modu cátu se póte de violinte si brutalu — adunarile catoliciloru convocate prin deputatulu

Szilágyi Virgilu, pentru scopulu si interesulu scóloru confesiunali, ducendu ieri lucrulu pona la incaierare formale cu muiérisi si pilaritiéle adunate. Apoi pro coronide si ieri si alalta ieri fecera cáte o musica de pisice grandiósa dlui Szilágyi. — Adevératu, intr' astfelu de intreprinderi studentii magiari sunt ne'trecuti!

(†) *Dispusetiune, cum se vede practica si ratiunala*. Ministeriulu translaitanu de interne a emis unu cerculariu catra capii tieriloru, in care accentuandu autonomi'a garantata tuturor bisericeiloru si asociatiunelor religiuaric recunoscute dupa lege, facia de afacerile loru interne, unde se tiena si staverirea dileloru de serbatori, — concrede vointiei libere a persóneloru de sine statátorie a tiena séu nu tiena serbatorile bisericei loru séu ale altei confesiuni, si se oprescu numai acele lucruri publice in domineci si serbatori cari ar poté turburá servitiulu principálu ddiéeseu (liturg'ia). Fie care usioru se póte convinge cu cata intieleptiune si tactu politicu se deslegá acésta cestiune grea si de mare insemnatate pentru unu statu ce de multu avé se se lupte cu pedecile ce proveniau din tiena obligatória a multoru serbatori pentru dezvoltarea industriei si comerciulu. Introducerea unei atari dispusetiuni si la noi, mai usioru s'ar poté intemplá de catu cea proiectata d'unu unguru in „Hon“ si anume ca diet'a se reduca numerulu serbatoriloru si se unifice calendariéle diferiteloru confesiuni.

(†) *Unu concursu* ni se tramite spre publicare, pentru vacant'a parochia romana gr. or. din comun'a Secasiu, (credemu in comitatu Carasiulu, protopopiatulu Oravitiei?) a carei dotatiune este: o sesiune de pámentu de 32 jugere si venitele stolari. Terminu se pune panu'n 20 Noemvre st. v. si subserisu esto concursulu de presiedinte comitetulu par. Ionu Tataru. Publicámu deci acéstu concursu la acéstu locu si tragemu atentiunea celoru ce ar dori a reflectá, pentru ca se-si póta tramite suplicele provédute cu documintele prescise de statutulu org. Cu ócale insecuam atinte pre onrabilulu comitetu parochiale, cá *Concursulu*, cum ni-lu tramisera, nu coresponde receritioru si are trebuintia de completare in mai multe privintie; anume: terminulu este pré scurtu, abé de vr'o optu dile; publicarea are se se faca de trei ori; adres'a sub carea se se tra-

mita suplicele arc a fi aretata; in fine si scirea si invoieea protopopiatulu trebuie amintita.

Necrologu. In minutulu candu se punemu fóia sub tipariu, ni sosese trist'a scire despre mórtéa bravulu nostru amicu, **Stefanu Nossieviciu**, professore la Gimnasiulu din Suceava, a le carui remasitie pámentesci in 15 a. c. se petrecura la locul de eterna odihna. In nru viitoriu vom descrié acésta mare perdere natiunala, dar si pana atunci dicemu: „se-i fia tierin'a usóra!“

Insciintiare.

Comitetulu Societatii romane de lectura in Lugosiu in siedintia sa din 15 Nov. a. c. a desiptu terminulu adunarei generali anuali a Societatii pre 30. si continuativu pre 31. Dec. an. curg. cal. nou, ceea-ce pl. tit: DD. membri se face cunoscutu spre statulu direptiunei.

Mih. Nagy, presiedinte.

Cursurile la bursa de Viena.

(Dupa insciintierea telegrafica din 24 Noemvre. Imprim. de statulu convertatu cu 5%. 60.20. Imprim. natiunala 69.25. Actiunile de creditu 244.25; — sortiurile din 1860: 95.50; sortiurile din 1864: 119.—; Oblegatiunile desarscarii de pámentu, cele ung. 79.75; banatic 78.50; transilv. 75.50 bucovin. 73.50 argintulu 122.50, galbenii 5.85; napoleonii 9.94.

Concursu

Se publica pentru parochia vacanta din Totoreni, protopopiatulu gr. or. alu Beiusiului. — Emolumintele sunt: pámentu aratoriu de 8 cubule; dupa fiacare nru cáte diumetate mesura biru, si venitele stolarie cele legale.

Cei-ce vor reflectá, se-si tramita suplicele conformu presciseloru statutulu instruite, pona in trei septemani de la prim'a publicare in „Albina“ catra comitetulu subserisu, prin Belényes.

Totoreni in 18 Noemvre 1869.

(1—3) Comitétulu parochialu.

Orarie eminente si bune. **DEPOSITULU DE ORARIE** alu **M. HERZ,** orologiaru orasianescu Viena, Stephansplatz nr. 6. in dosulu curtei lui Zwettl ofere alu seu depositu mare de totu felulu de orarie, bine regulate cu garantia pe unu anu, cu pretiulu carentu. Pentru fie-care orariu regulatu se da garantia in scrisu. **Orarie portative de Genf** calitate cea mai eminenta examinata de c. r. inprimaria de bani. **Orarie pentru barbati.** de aur: Cylinder, auru nr. 3, 8 rub. 30—38 cu 2 fedele, 8 rubini 45—48 cu rub. d'auru d-sar. 37—40 email. cu diamante 58—65 Anker 45—48 cu rub. d'auru d-sar. 40—44 „ cu sticle crist. 56—60 Cylinder cu 8 rubini 46—60 „ cu 2 fedele 55—58 „ cu 2 fedele d'aur 54—59 „ cu doue fedele 55—58 „ cu fedelu auritu 65, 70, 80, 90, 100 Remontoir, 70, 80, 100 „ cu doue fedele 120 „ cu sticle crist. fed. d'aur. 60—75 „ mai fine cu fed. de arg. 100—130 „ cu 2 fedele 130—180 „ cu doue fedele 18—22 „ mai fine 24—28 „ engl. cu sticle cristalina 19—25 **Orarie pentru dame.** de argintu: Anker Remontoir, fine ser. 24—26 Cylinder, auritu, ser. d 18—18 de aur: Anker Remontoir, fine ser. 28—30 cu 4 si 8 rub. 27—30 cu 2 fed. 35—40 emailate 31—36; 6 fl. Remontoirs sticle crist. 30—36 cu fedelu de aur 39—40 Anker Remontoirs de armia 38—45 email. cu diamante 42—48 cu sticle cristaline 42—45 méza, 14 fl. **Alarmatoriu cu orariu, cari aprindu siluminarecandu alarméza, Alarmatoriu pentru siguritate, pregatitu ca se pusec candu alarméza, 14 fl.**

Depositulu celu mai mare de

Orarie cu pendulu (Pendeluhren) fabricate proprie cu garantia pe doi ani. a se trage in fie-care di 9, 10, 11 fl. a se trage se repeteze la, atrariu si la óra, 48, 50, 63 fl. „ totu la 8, di 16, 17, 18, 19, 20 22 fl. Regulatúra la luna 28, 30, 32 fl. „ se bata la óra si la 1/2, 30, 33, 35 fl. Inpachetarea pentru unu orariu d'acéstua 1 fl. 50 cr. Reperaturile se facu catu mai bine: insarcinari din strainatate se efectueza cu cea mai mare punctualitate trimitiendu-se competinti'a anticipative, ori postcipendu-se de la posta; ce nu convine se primescu in schimb. Orarie, de auru si argintu se primescu in schimb cu pretiurile cele mai inalte. Trimitiendu-mi-se pretiulu ori ca se primescu la urma de la posta, trimitu si in strainatate orarie, pedule, si pentru cele ce nu se lienu, trimitu banii pe posta. 23—24